

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економічної теорії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
_____ О.А. Лагоднюк
« ____ » _____ 2020 р.

06-04-28

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
PROGRAM OF THE DISCIPLINE

МАКРОЕКОНОМІКА
MACROECONOMICS

(назва навчальної дисципліни)
(name of the discipline)

спеціальність	051 Економіка
specialty	051 Economics
	071 Облік і оподаткування
	071 Accounting and Taxation
	072 Фінанси, банківська справа та страхування
	072 Finance, Banking and Insurance
	073 Менеджмент
	073 Management
	075 Маркетинг
	075 Marketing
	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
	076 Entrepreneurship, Trade and Stock-taking activity
	281 Публічне управління та адміністрування
	281 Public management and administration
	292 Міжнародні економічні відносини
	292 International Economic Relations

(шифр і назва спеціальності)
(code and name of the specialty)

Робоча програма «Макроекономіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійними програмами «Управління персоналом і економіка праці», спеціальності 051 «Економіка»; «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування»; «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент»; «Маркетинг» спеціальності 075 «Маркетинг»; «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»; «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», «Управління та адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» – Рівне: НУВГП, 2019. – 14 с.

Розробник: Кухар О.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії

Протокол від «__» _____ 2020 р. № __

В.о. завідувача кафедри економічної теорії _____ *А.М. Венцурик*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ЕМ

Протокол від «__» _____ 2020 р. № __

Голова науково-методичної ради з якості ННІ ЕМ _____ *Н.Е. Ковшун*

© О.В. Кухар, 2020
© НУВГП, 2020

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» складена відповідно до освітніх програм підготовки бакалаврів спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 281 «Публічне управління та адміністрування», 292 «Міжнародні економічні відносини».

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є економічна система країни, а **предметом** – механізм функціонування та проблеми розвитку економічної системи.

Макроекономіка формує фундаментальні знання з економічної теорії, що є основою для подальшого вивчення прикладних та галузевих економічних дисциплін. Разом з тим, Макроекономіка тісно пов'язана з неекономічними науками, передовсім статистикою, демографією, соціологією, філософією та державним управлінням, формуючи не лише знання та навички, а й світогляд свідомого члена суспільства.

Анотація

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» спрямована на формування системи знань про принципи і моделі поведінки макроекономічних суб'єктів у їх взаємозв'язку, а також про економічні цілі суспільства та засоби економічної політики держави в сучасних умовах.

Ключові слова: економічна модель, економічна система, домогосподарства, фірми, держава, закордон, мультиплікатор, гроші, безробіття, інфляція, економічне зростання, економічна політика.

Abstract

The academic discipline "Macroeconomics" is aimed at forming a system of knowledge about the principles and models of macroeconomic individual's behavior in their interrelation, as well as on the economic goals of society and the means of state economic policy in modern conditions.

Keywords: economic model, economic system, households, firms, government, abroad, multiplier, money, unemployment, inflation, economic growth, economic policy.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» 07 «Управління та адміністрування» 28 «Публічне управління та адміністрування» 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 051 «Економіка» 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2	072 «Фінанси, банківська справа та страхування» 073 «Менеджмент» 075 «Маркетинг»	1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – 1	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 281 «Публічне управління та адміністрування» 292 «Міжнародні економічні відносини»	Семестр	
Загальна кількість годин – 150		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 СРС – 6	Рівень вищої освіти: I бакалавр	Лекції	
		26 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		100 год.	140 год.
		в т.ч. ІНДЗ 20 год.	
		Вид контролю – іспит	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 33% : 67%.
для заочної форми навчання – 7% : 93%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Макроекономіка є фундаментальною економічною наукою, яка вивчає механізм функціонування сучасних економічних систем, тобто аналізує закономірності розвитку національних економік та домінуючі тенденції поведінки макроекономічних суб'єктів у їх взаємозв'язку та взаємодії, а також обґрунтовує рекомендації для урядів щодо шляхів вирішення нагальних проблем економічного розвитку, оптимізації границь і форм державного втручання у механізм саморозвитку системи.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування системи знань про принципи і моделі поведінки макроекономічних суб'єктів у їх взаємозв'язку, а також про економічні цілі суспільства та засоби економічної політики держави в сучасних умовах, обґрунтовані світовою і вітчизняною наукою та апробовані в реальній дійсності.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- ✓ вивчення принципів поведінки макроекономічних суб'єктів та її впливу на економічну систему;
- ✓ з'ясування макроекономічних цілей суспільства та основних обставин, що перешкоджають економічному розвитку;
- ✓ вивчення чинників, що визначають зміну обсягу національного виробництва та доходу, рівня цін, заробітної плати, грошової маси, рівня безробіття та інших макроекономічних параметрів, а також застосування того чи іншого виду економічної політики держави.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ✓ предмет та об'єкт макроекономіки, її роль у вирішенні проблем економічного розвитку суспільства;
- ✓ основні макроекономічні показники та методику їх обчислення;
- ✓ основні положення макроекономічних теорій, на які спирається сучасна макроекономічна наука та господарська практика;
- ✓ базові моделі макроекономічної рівноваги;
- ✓ механізми та інструменти макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної.
- ✓ чинники економічного зростання.

уміти:

- ✓ обчислювати основні макроекономічні показники;
- ✓ будувати графічні макроекономічні моделі;
- ✓ застосовувати знання макроекономічних теорій та моделей до аналізу сучасної економічної політики.

Вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» забезпечує студентам такі компетентності:

- розуміння мотивації та обмежень макроекономічних суб'єктів у прийнятті рішень, вміння моделювати їхню поведінку;
- усвідомлення взаємозв'язку і взаємозалежності макроекономічних суб'єктів в економічній системі;

- уміння застосовувати теоретичні знання для моделювання економічної системи, аналізу впливу на неї внутрішніх та зовнішніх чинників;
- здатність аналізувати та критично осмислювати альтернативні шляхи та засоби економічного розвитку країн;
- уміння оцінювати стан економічної системи та обґрунтовувати дієві засоби для його поліпшення;
- здатність самостійно збирати та обробляти інформацію, аналізувати та узагальнювати результати своїх досліджень;
- навички встановлення комунікативних зв'язків у навчальному процесі;
- вміння брати ініціативу в колективних обговореннях та відстоювати власну позицію.

За кожною з тем навчальної дисципліни студент повинен опанувати програмний теоретичний матеріал, навчитися застосовувати відповідні формули та графічні моделі для виконання ситуаційних вправ, підготуватися до поточного контролю за темою або модульного контролю за темами змістового модуля, що забезпечить належний рівень підготовки до підсумкового контролю знань (екзамену).

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. *Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія в економічній системі*

Тема 1. Домогосподарства в ринковій економічній системі

Економічні потреби і добробут домогосподарств
Особистий дохід як джерело і обмеження добробуту
Моделі споживання і заощадження домогосподарств

Тема 2. Підприємницький сектор в ринковій економічній системі

Інвестиції як основа підприємництва
Ресурсні обмеження у підприємницькій діяльності
Моделі оптимізації рівня приватних інвестицій

Тема 3. Держава у змішаній економічній системі

Економічні функції держави та засоби їх реалізації
Доходи і видатки держави
Моделі поведінки держави

Тема 4. Закордон у відкритій економічній системі

Зовнішня торгівля. Платіжний баланс
Валютний курс
Зовнішньоекономічна політика країни

Тема 5. Взаємодія макроекономічних суб'єктів та її результати

Моделі кругопотоку в економічній системі
Вимірювання результатів макроекономічної діяльності
Похідні макроекономічні показники

Тема 6. Економічний розвиток та економічне зростання

Теорії економічного зростання
Потенційний рівень випуску
Коливання економічного розвитку

Тема 7. Проблеми розвитку економічної системи

Безробіття. Інфляція
Розподіл доходів та бідність

Змістовий модуль 2. Рівновага економічної системи та макроекономічна політика

Тема 8. Рівновага товарного ринку в моделі «AD – AS»

Сукупний попит та його чинники
Сукупне пропонування та його чинники
Макроекономічна рівновага у короткостроковому та довгостроковому періодах

Тема 9. Рівновага товарного ринку в кейнсіанських моделях

Макроекономічна рівновага в моделі «видатки – випуск»
Макроекономічна рівновага в моделі «вилучення – ін'єкції»
Мультиплікативний ефект. Рецесійний та інфляційний розрив

Тема 10. Рівновага грошового ринку

Попит на гроші та його чинники
Грошове пропонування. Механізм кредитної мультиплікації грошей
Рівновага на грошовому ринку

Тема 11. Загальна макроекономічна рівновага в моделі «IS – LM»

Рівновага товарного ринку «I – S»
Рівновага грошового ринку «L – M»
Загальна макроекономічна рівновага

Тема 12. Фіскальна політика

Зміст та види фіскальної політики
Вплив фіскальних інструментів на економічну систему
Ефективність фіскальної політики

Тема 13. Монетарна політика

Зміст та види монетарної політики
Вплив монетарних інструментів на економічну систему
Ефективність монетарної політики

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Денна форма навчання

	Кількість годин				
	лекції	практ.	СРС	у т.ч. інд. роб.	разом
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія в економічній системі					
Тема 1. Домогосподарства в ринковій економічній системі	2	2	6	-	10
Тема 2. Підприємницький сектор в ринковій економічній системі	2	2	6	-	10
Тема 3. Держава у змішаній економічній системі	2	2	6	-	10
Тема 4. Закордон у відкритій економічній системі	2	2	6	-	10
Тема 5. Взаємодія макроекономічних суб'єктів та її результати	2	2	6	-	10
Тема 6. Економічний розвиток та економічне зростання	2	1	7	-	10
Тема 7. Проблеми розвитку економічної системи	2	1	7	-	10
Усього змістовий модуль 1	14	12	44	-	70
Змістовий модуль 2. Рівновага економічної системи та макроекономічна політика					
Тема 8. Рівновага товарного ринку в моделі «AD – AS»	2	2	6	-	10
Тема 9. Рівновага товарного ринку в кейнсіанських моделях	2	2	6	-	10
Тема 10. Рівновага грошового ринку	2	2	6	-	10
Тема 11. Загальна макроекономічна рівновага в моделі «IS – LM»	2	2	6	-	10
Тема 12. Фіскальна політика	2	2	6	-	10
Тема 13. Монетарна політика	2	2	6	-	10
Усього змістовий модуль 2	12	12	36	-	60
Модуль 2. ІНДЗ			20	20	20
Усього годин	26	24	100	20	150

4.2. Заочна форма навчання

	Кількість годин				
	лекції	практ.	СРС	у т.ч. інд. роб.	разом
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія в економічній системі					
Тема 1. Домогосподарства в ринковій економічній системі	-	1	9	-	10
Тема 2. Підприємницький сектор в ринковій економічній системі	-	-	10	-	10
Тема 3. Держава у змішаній економічній системі	-	1	9	-	10
Тема 4. Закордон у відкритій економічній системі	-	1	9	-	10
Тема 5. Взаємодія макроекономічних суб'єктів та її результати	1	-	9	-	10
Тема 6. Економічний розвиток та економічне зростання	1	-	9	-	10
Тема 7. Проблеми розвитку економічної системи	-	1	9	-	10
Усього змістовий модуль 1	2	4	64	-	70
Змістовий модуль 2. Рівновага економічної системи та макроекономічна політика					
Тема 8. Рівновага товарного ринку в моделі «AD – AS»	-	1	9	-	10
Тема 9. Рівновага товарного ринку в кейнсіанських моделях	-	1	9	-	10
Тема 10. Рівновага грошового ринку	-	1	9	-	10
Тема 11. Загальна макроекономічна рівновага в моделі «IS – LM»	-	-	10	-	10
Тема 12. Фіскальна політика	-	1	9	-	10
Тема 13. Монетарна політика	-	-	10	-	10
Усього змістовий модуль 2	-	4	56	-	60
Модуль 2. ІНДЗ			20	20	20
Усього годин	2	8	140	20	150

5. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 12 год.

Підготовка до контрольних заходів – 27 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 41 год.

Виконання ІНДЗ – 20 год.

5.1. Завдання для самостійної роботи

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Тема 1. Домогосподарства в ринковій економічній системі	Сучасні теорії споживання і заощадження домогосподарств	3	6
Тема 2. Підприємницький сектор в ринковій економічній системі	Сучасні теорії інвестицій	3	7
Тема 3. Держава у змішаній економічній системі	Взаємодія державного та приватного секторів	3	6
Тема 4. Закордон у відкритій економічній системі	Системи валютних курсів	3	6
Тема 5. Взаємодія макроекономічних суб'єктів та її результати	Показники суспільного добробуту	3	6
Тема 6. Економічний розвиток та економічне зростання	Моделі економічних циклів	4	6
Тема 7. Проблеми розвитку економічної системи	Соціальна політика держави	4	6
Тема 8. Рівновага товарного ринку в моделі «AD – AS»	Ефект храровика	3	6
Тема 9. Рівновага товарного ринку в кейнсіанських моделях	Інфляційний та рецесійний розрив	3	6
Тема 10. Рівновага грошового ринку	Портфельні теорії спекулятивного попиту на гроші	3	6
Тема 11. Загальна макроекономічна рівновага в моделі «IS – LM»	Загальна макроекономічна рівновага у відкритій економіці	3	7
Тема 12. Фіскальна політика	Проблема державного боргу в Україні	3	6

Тема 13. Монетарна політика	Порівняльна ефективність монетарної та фіскальної політики	3	7
Разом		41	81

5.2. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання з макроекономіки є спробою наукового пошуку та розв'язання актуальної макроекономічної проблеми. Завдання передбачає:

- пошук у наукових журналах 2-3 статей, які висвітлюють аналізовану проблему та їх реферування (виклад основних ідей і пропозицій авторів);
- пошук статистичних даних за останніх 5-10 років та їх аналіз;
- формування власного висновку щодо масштабу і складності проблеми, а також пропонування засобів її вирішення;
- складання списку використаної літератури та інформаційних джерел.

Результати виконаної роботи презентуються на практичних заняттях (виступ до 5 хвилин). Звіт з ІНДЗ здається викладачу у вигляді пакету підготовлених студентом статистичних та аналітичних матеріалів (тези виступу на 2-3 стор., виписки, ксерокопії статей та статистичних матеріалів, розрахунки та ін.).

Теми ІНДЗ та детальні вимоги щодо його виконання викладені у методичних вказівках до практичних занять та самостійної роботи (06-04-29).

6. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Макроекономіка» використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються:

- мультимедійна презентація.

На практичних заняттях застосовуються:

- ситуаційні завдання;
- моделюючі графоаналітичні вправи;
- розрахункові вправи.

7. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів здійснюється шляхом:

- оцінювання активності та правильності виконання вправ на практичних заняттях;
- проведення модульного контролю через Навчально-науковий центр незалежного оцінювання.

Підсумковий контроль знань здійснюється шляхом комп'ютерного тестування через Навчально-науковий центр незалежного оцінювання НУВГП.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (екзамен)	Сума		
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 1						ІНДЗ	40		
	T1	T2	T3	T4	T5	T6, T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13		МК1	МК2	
A	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				
П	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				
Сб	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	12	20	20	100

T – теми змістових модулів

МК - модульний поточний контроль

A – бали за активність на практичному занятті

П - бали за письмове опитування

Сб – сума балів за тему

Заохочувальні бали:

- презентація індивідуального навчально-дослідного завдання – 5 балів;
- виступ з доповіддю на студентській науковій конференції – 10 балів;
- публікація тез доповіді – 5 балів;
- публікація наукової статті – 10 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	
90-100	„відмінно”	
82-89	„добре”	
74-81		
64-73		
60-63	„задовільно”	
35-59		„незадовільно” з можливістю повторного складання іспиту
0-34		„незадовільно” з обов’язковим повторним вивченням курсу

9. Методичне забезпечення

1. Макроекономіка. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни для дистанційної освіти / Гронтковська Г.Е. – Рівне: НУВГП, 2009. – 368 с.
2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 292 «Міжнародні економічні відносини» / Кухар О.В. – Рівне: НУВГП, 2018. – 35 с. (06-04-22).

10. Рекомендована література

Базова

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка. Підручник. – К.: Знання, 2004. – 851 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка. Практикум: навчальний посібник. – К.: Знання, 2010. – 550 с.
3. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 671 с.
4. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Практикум: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 400 с.
5. Панчишин С. Макроекономіка. Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.
6. Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі. – К.: Либідь, 2002. – 216 с.

Допоміжна

1. Бурда М., Віплош Ч. Макроекономіка: Європейський контекст / Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 682 с.
2. Кучерявенко І.А. Макроекономіка. Практикум. Навч. посібн. – К.: Вікар, 2003. – 239 с.
3. Макконнелл К., Брю С. Макроекономіка: Пер. з англ. – Львів: Просвіта, 1997. – 672 с.
4. Манків Н.Г. Макроекономіка / Пер. з англ. – К.: Основи, 2000. – 588 с.
5. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник / Будаговська С. та ін. – К.: Основи, 1998. – 518 с.
6. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 441 с.
7. Сакс Д., Ларрен Ф. Макроекономіка. Глобальний підхід. – М.: Дело, 1999. – 848 с.
8. Семюелсон П., Нордгауз В. Макроекономіка: Пер. з англ. – К.: Основи, 1995. – 544 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>
2. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
3. Цифровий репозиторій НУВГП / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/>
4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

6. Веб-сторінка кафедри економічної теорії: <http://www.nuwm.rv.ua/navchaljno-naukovi-instituti/ekonomiko-pravovij/ekonomichnoji-teoriji>

7. Офіційні сайти періодичної літератури:

Назва журналу	Режим доступу
Актуальні проблеми економіки	www.eco-science.net
Економіка та підприємництво	www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Etp/texts.html
Економіст	www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekonomist/index.html
Економічна теорія	www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/ET/index.html

8. Офіційні сайти державних та міжнародних установ:

Назва	Режим доступу
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Міністерство економіки України	www.me.gov.ua
Національний банк України	www.bank.gov.ua
Державний комітет статистики України	www.ukrstat.gov.ua
Organization for Economic Cooperation and Development	www.oecd.org/std
Програма розвитку ООН	www.undp.org
Міжнародний валютний фонд	www.imf.org
Statistical Office of the European Communities	www.europa.int

Розробник:

О.В. Кухар